

Tildelingsbrev 2024

for

Miljødirektoratet

Kulturminner og
kulturmiljø

Naturmangfold

Friluftsliv

Klima

Forurensning

Polarområdene

1 Innledning

Klima- og miljødepartementet viser til Prop. 1 S (2023-2024) og budsjettinnstillingen (Innst. 9 S), og stiller i dette tildelingsbrevet bevilgningene til disposisjon for Miljødirektoratet. Tildelingsbrevet gir, sammen med hovedinstruksen, Prop. 1 S og budsjettinnstillingene, rammer, forutsetninger og krav for Miljødirektoratet i 2024. Tildelingsbrevet og hovedinstruksen er utgangspunktet for Miljødirektoratets rapportering gjennom året.

Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten ligger til grunn for hele etatsstyringen av Miljødirektoratet.

Departementet ønsker å understreke at de nasjonale klima- og miljømålene som fremgår av Prop. 1 S (2023-2024) er politisk fastsatte nasjonale mål, hvor god måloppnåelse avhenger av bruk av virkemidler og gjennomføring av tiltak i alle sektorer. Miljødirektoratets egne bidrag til måloppnåelse vil derfor variere, ut ifra hvilke virkemidler og ansvar etaten innehar. Det samme gjelder for prioriteringene og styringsparameterne til Miljødirektoratet.

2 Overordnede prioriteringer for Miljødirektoratet i 2024

Vi står overfor store klima- og miljøutfordringer fremover. Vi skal omstille Norge til å bli et lavutslippssamfunn, ivareta økosystemer, redusere tap av naturmangfold, stanse plastforurensning og spredning av miljøgifter, og begrense annen forurensning og utvikle en mer sirkulær økonomi. Samtidig må vi tilpasse samfunnet til et klima i endring, og ta hensyn til sammenhengene mellom naturmangfold og klima. Sentralt i dette står arbeidet med virkemidler for en mer bærekraftig arealforvaltning.

Miljødirektoratet har et viktig ansvar å bidra til kunnskapsgrunnlaget for, og gjennomføring av, regjeringens helhetlige politikk for å løse disse utfordringene. Miljødirektoratet må være gode til å se de ulike miljøutfordringene i sammenheng, både globalt, regionalt, nasjonalt og lokalt, og mot andre samfunnsutfordringer og mål. Miljødirektoratet må arbeide både ut fra et internasjonalt og nasjonalt perspektiv, og integrere bærekraftsmålene i sitt arbeid.

Den europeiske grønne given, herunder Klar for 55-pakka og regelverket for bærekraftige produkter og verdikjeder der giffrie produkter skal ivaretas, er en svært omfattende strategi som tar sikte på både økonomisk vekst og løsning av klima- og miljøutfordringene. Svært mye klima- og miljøregelverk endres på kort tid. Miljødirektoratet skal prioritere høyt å følge videreutviklingen, forstå betydningen for norske forhold, ivareta norske interesser på prioriterte områder og forberede effektiv, korrekt og rettidig gjennomføring og forvaltning av EØS-relevant regelverk under den grønne given.

Arbeidet med klimautfordringene skal være Miljødirektoratets høyest prioriterte oppgave i tiden fremover. For å nå klimamålene i 2030 og 2050 må virkemiddelbruken forsterkes slik at netto karbonopptak i skog- og arealbrukssektoren økes og utslippene innenfor kvotepliktig, ikke-kvotepliktig sektor reduseres. Norske klimamål skal nås i samarbeid med EU, hvor rammene er i stadig utvikling. Både oppfølging av Norges klimamål og arbeid med klimatilpasning skal stå sentralt i Miljødirektoratets videre arbeid. I arbeidet med omstillingen til lavutslippssamfunnet og utvikling av nye grønne næringer er det avgjørende å sikre at

natur- og miljøverdier blir ivaretatt. Kompetanse og kunnskapsgrunnlag om sammenhengen mellom klima og miljø blir viktig for å få til den grønne omstillingen. Miljødirektoratet har også en viktig rolle i å bidra med kunnskapsgrunnlag og kompetanse i internasjonalt klima- og miljøarbeid.

Natur og klima er gjensidig avhengige av hverandre, og natur- og klimakrisene må løses sammen. Miljødirektoratet skal sørge for at sammenhengen mellom klima og natur blir ivaretatt på en helhetlig måte.

Miljødirektoratet skal bidra til å nå nasjonale og nye globale mål for naturmangfold, og til at natur bidrar til å løse klimautfordringene. Dette vil kreve endring og omstilling. Meld. St. 14 (2015-2016) *Natur for livet* er fortsatt det viktigste strategiske grunnlaget for arbeidet med å ta vare på økosystemene og naturmangfoldet. Miljødirektoratet skal ha et mer helhetlig blikk på de viktige sammenhengene i naturen, og skal i større grad se forvaltningen innen ulike sektorer i sammenheng. Miljødirektoratet skal prioritere innsatsen for en helhetlig og økosystembasert forvaltning på land, i vann og i hav. Miljødirektoratet skal også opprettholde god miljøkompetanse og lokal tilstedeværelse i miljøforvaltningen i hele landet, noe som sikres gjennom Statens naturoppsyn sitt eget personell og gjennom Miljødirektoratets tjenestekjøp fra fjellstyrene. Vekst i Statens naturoppsyn skal i hovedsak skje ved de eksisterende lokalitetene utenfor de største byene, og endringer for øvrig skal ikke innebære en styrking av tilstedeværelsen i sentrale kommuner ved de største byene på bekostning av andre lokaliteter.

Å omstille til en mer sirkulær økonomi skal bidra til å nå klima- og miljømål. Omstillingen berører hele livsløpet til produkter, og den krever en betydelig fornyelse og videreutvikling av norsk regelverk og bruk av økonomiske virkemidler både innenfor produktrammeverket og avfallsområdet. Miljødirektoratet skal bidra til å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget, gi faglige råd og gjennomføre nasjonal politikk for en sirkulær økonomi.

I arbeidet med å nå forurensningsmålene skal Miljødirektoratet prioritere eutrofiering, med vekt på regulering av landbruks- og avløpssektoren. Norge har et stort etterslep innen avløpssektoren og mange renseanlegg oppfyller ikke dagens rensekrav. Miljødirektoratet vil ha sentral rolle i miljøforvaltningens arbeid fremover med å redusere eksisterende etterslep og forurensning fra avløp, samt å gjennomføre og oppfylle nye og strengere krav fra EU.

Miljødirektoratet skal prioritere arbeidet med oppfølging av *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*.

Miljødirektoratet må bidra til at det sikres forsvarlig håndtering av farlig avfall og tilstrekkelig nasjonal behandlingsskapasitet. Strengt krav til utfasing av kjemikalier på den norske prioritetslista er avgjørende for å nå norske miljømål og krever fortsatt høy innsats på nasjonalt, europeisk og globalt nivå. Miljødirektoratet skal bidra i utviklingen av vitenskapspanelet for kjemikalier, avfall og forurensninger. Arbeidet med å utvikle en internasjonal avtale om plastforurensning skal prioriteres høyt.

Senter mot marin forsøpling (Marfo) innlemmes i Miljødirektoratet fra 1. januar 2024. Direktoratet skal integrere oppgavene til Marfo på en god måte i organisasjonen. Miljødirektoratet skal være ledende på kompetanse innen forekomst og opprydding av marin forsøpling og forebygging av forsøpling fra sjøbaserte kilder, og skal tilrettelegge for godt koordinert og effektivt oppryddingsarbeid. Det overordnede målet er et renere hav gjennom redusert marin forsøpling.

Klima- og miljøutfordringene er komplekse, samtidig som kravene til en mer effektiv og innovativ offentlig sektor øker. Miljødirektoratet skal prioritere å arbeide strategisk for å fortsette å utvikle en mer effektiv organisasjon, vurdere egne arbeidsmåter, optimalisere samarbeidet med andre etater og videreutvikle sin sektorovergripende rolle. Miljødirektoratet skal arbeide for å bedre det faglige grunnlaget for politiske beslutninger på tvers, med mål om at sektorer i større grad følger felles mål og utnytter samlede ressurser bedre. Miljødirektoratet har et særlig ansvar for utvikling og drift av de administrative fellestjenestene i miljøsektoren.

Kravene til digitale tjenester og informasjonsforvaltning blir stadig større. For å løse klima- og miljøutfordringene skal Miljødirektoratet prioritere digital innovasjon, styrke informasjonsforvaltningen og bruke ny teknologi.

Et uavhengig og transparent kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å sikre legitimiteten i klima- og miljøpolitikken, og for å bidra til gode og effektive løsninger på klima- og miljøutfordringer. Miljødirektoratet skal bidra til å nå delmål og prioriterte kunnskapsbehov mot 2030 i KLDs gjeldende kunnskapsstrategi.

Miljødirektoratet må gjennomføre nødvendige nedprioriteringer for å sikre tilstrekkelig ressurser til strategisk viktige områder. Dette vil bli fulgt opp i styringsdialogen.

3 Nasjonale klima- og miljømål, prioriteringer, styringsparametere og oppdrag for 2024

3.1 Tverrgående

3.1.1 Tverrgående prioriteringer og styringsparametere

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P1	Miljødata og kunnskapssynteser brukes mer effektivt for felles kunnskapsgrunnlag på tvers av sektorer	<ol style="list-style-type: none">1. Økt bruk av uavhengige kunnskapssynteser i direktoratets arbeid med kunnskapsgrunnlag for klima- og miljøpolitikken og forvaltningen2. Miljødata blir samlet inn, forvaltet og tilgjengeliggjort koordinert og effektivt3. Nasjonalt kunnskapsarbeid er egnet for internasjonal indikatorutvikling og rapportering.

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Økt forståelse på tvers av sektorer om identifisering og vurdering av klima- og miljøkonsekvenser i statlige utredninger med mål om at dette skal praktiseres likt uavhengig av formål. 5. Kunnskapsgrunnlaget om virkninger for klima- og miljøinteresser av bakkemontert solkraft og andre kraftproduksjonsteknologier hvor direktoratet mener det er behov, er sammenstilt og styrket.
P2	Virkemidlene er videreutviklet for å fremme sirkulær økonomi, herunder bærekraftige produkter, tjenester og forbruk med lav miljøbelastning i giftfrie verdikjeder.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sirkulær økonomi er godt integrert i forvaltningens tiltak og virkemidler på alle relevante fagområder. Kunnskap og forpliktelser fra arbeidet i EU og globalt er en del av vurderingene 2. Regelverk, tiltak og virkemidler fremmer bærekraftige produkter, forbruk og verdikjeder 3. Miljødirektoratets rolle som nasjonal økodesignmyndighet og for bærekraft i prioriterte verdikjeder, er avklart.
P3	Kommunene har i større grad tatt hensyn til nasjonale og vesentlige regionale klima- og miljøinteresser i sin arealforvaltning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunene har kunnskap, verktøy og veiledning som legger til rette for at viktige klima- og miljøinteresser jf. rundskriv T-2/16 tas hensyn til i arealforvaltningen. 2. Kommunene har utnyttet potensial for fortetting og transformasjon i eksisterende arealer for utbygging før nytt naturareal settes av til utbyggingsformål
P4	Virksomheten skal være robust og arbeide systematisk med informasjonssikkerhet, forebyggende sikkerhet og samfunnssikkerhet, for å kunne motstå eller redusere konsekvenser i hele krisespennet.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontinuitetsplaner og beslutningsprosedyrer er utviklet for alvorlige IKT-sikkerhetshendelser på felles IKT-driftsplattform 2. Krav gitt i sikkerhetsloven er ivaretatt gjennom etatens arbeid med forebyggende sikkerhet 3. Krav gitt i «Instruks for samfunnssikkerhet» er ivaretatt gjennom virksomhetens arbeid med samfunnssikkerhet.
P5	Mulighetene som ligger i data og teknologi utnyttes slik at oppgavene våre løses innovativt og effektivt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interne og eksterne arbeidsprosesser effektiviseres gjennom utnyttelse av data og teknologi, med høy nytteeffekt for eksterne brukere

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Ny teknologi prøves ut i organisasjonen der det løser oppgaver bedre og mer effektivt
P6	Styrke arbeidet mot miljøkriminalitet	<ol style="list-style-type: none"> 1. Økt forebygging av miljøkriminalitet og økt etterlevelse av miljøregelverket. 2. Det risikobaserte kontroll- og sanksjonsregimet virker reelt og mer allmennpreventivt mot overtredelser av regelverket 3. Effektiv samarbeid med andre etater for å oppnå størst mulig effekt
P7	Forvaltningen har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne bidra med klima- og miljøvurdering og veiledning på bærekraftig finans og bærekraftsrapportering.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tilrettelegging av informasjon som er relevant for selskaper og statlige virksomheters bærekraftsrapportering, som blant annet klimagassregnskap 2. Relevante faglige vurderinger til departementet om operasjonalisering av kriterier i EUs taksonomi
P8	Styrke kapasitet i forvaltningen i utvalgte utviklingsland gjennom å effektivt dele kompetanse og kunnskap om klima- og miljøforvaltning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøforvaltningskomponent i Norads Kunnskapsbankprogrammer Energi for utvikling og Hav for utvikling er etablert og følges opp innenfor ressursrammen i 2019 for programmet Olje for utvikling (som er under avvikling) 2. Videreutvikling av prosjektporteføljer i Kina, India og Sør-Afrika innenfor samme ressursramme som i 2019 for å sikre kontinuitet i miljødialogen og kjenne deres forhandlingsposisjoner i relevante miljøkonvensjoner
P9	Klima og natur, og sammenhengen mellom dem, er godt integrert på tvers i miljøforvaltningen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krav til vurderinger av både klima- og naturhensyn er tydeliggjort i aktuell veiledning, og avveininger mellom natur og klima er synliggjort i uttalelser, vedtak og tiltak der det er relevant. 2. Helhetlig kunnskapsgrunnlag om relevante sammenhenger og påvirkninger mellom natur- og klimautfordringer, herunder naturbaserte løsninger blir utarbeidet og brukt

P10	Sikre gjennomføring av EØS-relevant regelverk i EUs grønne giv, bidra til innlemmelse i EØS-avtalen og til at prioriterte norske klima- og miljøinteresser ivaretas i regelverks- og politikktutviklingen i EU	<ol style="list-style-type: none"> 1. Effektiv, rettidig vurdering og korrekt gjennomføring av EØS-relevant regelverk 2. Tidlig medvirkning på prioriterte områder og der Norge har viktige interesser
------------	---	--

3.1.2 Tverrgående oppdrag for 2024

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
1.	Forberede gjennomføring og gjøre en overordnet vurdering av de samfunnsøkonomiske og administrative konsekvensene forbundet med EUDR om import og omsetting av avskogingsfrie råvarer og produkter på det europeiske markedet. Oppdraget utdypes nærmere i eget møte.	Spesifiseres i egen dialog.
2.	Videreutvikle indikatorene for Norges mål for klima, miljø og grønn omstilling knyttet til ulike rammeverk. Inkludert på Miljøstatus, bærekraftsindikatorer, indikatorer for sirkulær økonomi og i Klimastatus og -plan, både indikatorer som ser på hele økonomien og sektorindikatorer. Oppdraget avtales nærmere i eget oppdragsbrev og i eget møte.	Spesifiseres i egen dialog.
3.	Bistå i arbeidet med implementeringen av CSRD ved å gå gjennom relevante felleseuropeiske rapporteringsstandarder (ESRS) for å identifisere helt eller delvis overlappende krav til rapportering av klima og miljø i norsk regelverk. Oppdraget spesifiseres i eget møte.	5. februar 2024
4.	Miljødirektoratet bistår i utredningen av målrettet samfunnsoppdrag for sirkulærøkonomi som del av handlingsplanen for sirkulær økonomi. Oppdraget avklares nærmere i eget møte.	1. mai 2024

3.2 Naturmangfold

Nasjonale klima- og miljømål:

- Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester
- Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal forbedres
- Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner

3.2.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde naturmangfold

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P11	Kunnskapsgrunnlag for økosystembasert forvaltning av terrestriske økosystemer er etablert.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Endelig besluttede tiltak med tilhørende virkemidler for å opprettholde eller bedre tilstanden i en differensiert forvaltning av skog blir gjennomført i og på tvers av sektorer 2. Effektiv ivaretagelse av trua natur i økosystembasert forvaltning 3. Faggrunnlaget for å vurdere økologisk tilstand i økosystemene på land gir grunnlag for å vurdere den økologiske tilstanden på regionalt og nasjonalt nivå 4. Sentrale kunnskapshull i et heldekkende kart over økosystemer i Norge er identifisert og blir brukt ved prioritering av ny kunnskapsinnhenting
P12	Det er etablert et naturregnskap med god forvaltningsnytte som er i tråd med internasjonale standarder og forpliktelser	<ol style="list-style-type: none"> 5. Det er lagt til rette for at et naturregnskap, i første omgang arealregnskap for økosystemer, tilstandsregnskap og biofysisk regnskap for økosystemtjenester, etableres innen 2026 6. Progresjon i arbeidet med pilot for marint naturregnskap er i henhold til fremdriftsplan. 7. Det er sikret gode koblinger til kommunale og regionale areal- og naturregnskap og prosjektspesifikke naturregnskap. 8. Det er utarbeidet veiledning for føring av både prosjektspesifikke og kommunale/regionale naturregnskap.
P13	Økt bevaring og restaurering av marine økosystemer som del av en helhetlig forvaltning av arealene til havs	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prosess for utvelgelse av områder aktuelle for vern i norske havområder er igangsatt 2. Effektive tiltak for å bedre tilstand i økosystemer er etablert 3. Prosessen rundt sammenstilling av det faglige grunnlaget for forvaltningsplanene for havområdene er effektivisert og i større grad digitalisert
P14	Nye verneområder gir et mer representativt vern	<ol style="list-style-type: none"> 1. Økt omfang av tilrådd nytt vern innenfor de fastsatte rammene for dette
P15	Verneområdene forvaltes slik at verneverdiene ivaretas bedre	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tilstanden til verneverdiene i eksisterende verneområder er bedret

3.2.2 Oppdragsliste 2024 innen resultatområde naturmangfold

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
5.	Levere et forslag til endringer i forskrift om fremmede organismer på bakgrunn av en systematisk gjennomgang av ny kunnskap.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev.
6.	Levere utkast til veileder om ny forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål.	31. oktober 2024
7.	Levere utredning om hvordan direktoratet mener man bør prioritere tiltak for å lykkes med å opprettholde verneverdiene i verneområdene på lang sikt, samt gå gjennom tiltakene i « Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene » fra 2019.	1. juli 2024
8.	Levere en vurdering av ytterligere kunnskapsbehov om tilstand og utvikling i kulturlandskap og åpent lavland.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
9.	Levere et forslag til endringer i CITES-forskriften for å gjøre forskriften mer funksjonell og å følge opp Norges forpliktelser etter CITES-konvensjonen.	1. desember 2024
10.	Levere faggrunnlag til Klima- og miljødepartementets og Kommunal- og distriktsdepartementets høringsnotat om forskrift om endring i forskrift om konsekvensutredninger.	Februar 2024
11.	Faglige analyser, tekstinnsjell og/eller kvalitetssikring av tekst i forbindelse med utarbeiding av stortingsmeldingen om oppfølgingen av det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold.	Spesifiseres i egen dialog
12.	Faglige analyser, tekstinnsjell og/eller kvalitetssikring av tekst i forbindelse med utarbeiding av stortingsmeldingen om de helhetlige forvaltningsplanene for norske havområder.	Spesifiseres i egen dialog
13.	Utarbeide utkast til høringsnotat med forslag om forbud mot nye torvuttak. Oppdraget presiseres i eget oppdragsbrev.	1. juli 2024
14.	Levere en prioritert liste over tiltakene i Miljødirektoratets forslag til plan for overgang til torvfrie produkter, og forslag til tidsplan for gjennomføring.	1. juli 2024
15.	I samarbeid med Fiskeridirektoratet levere faglige råd om nye tiltak innen fiskeri i Oslofjorden for å bygge opp fiskebestandene og et velfungerende økosystem. Rådene skal inkludere vurderinger av både yrkesfiske og fritidsfiske. Rådene skal bygge på tilgjengelig kunnskap, men direktoratene vurderer behovet for innhenting av eventuell ny kunnskap	1. april 2024

16.	Levere forslag til en mer detaljert plan for arbeidet med besøkssentre for natur i årene fremover	Spesifiseres i egen dialog
17.	Følge opp kvalitetsnormen for villrein, og vurdere fremtidig organisering av klassifiseringsarbeidet og ev. endringer i metodikk.	1. november 2024
18.	Levere et forslag til endringer i forskrift om forebyggende og konfliktdependende tiltak.	1. oktober 2024
19.	Levere en vurdering av eksisterende, og behov for nye, juridiske virkemidler for å øke omfanget av naturrestaurering i Norge.	1. desember 2024
20.	Levere en vurdering og anbefaling av prioriteringer for fremtidig genbankaktivitet	1. november 2024
21.	Som deltaker i delegasjonen for forhandlingene med Finland om en ny avtale om forvaltning av Neidenvassdraget, levere faglige vurderinger til utforming av ny bilateral avtale og bilaterale fiskeregler.	Spesifiseres i egen dialog.
22.	Levere en gjennomgang av vedlegg 2 og 3 i vannforvaltningsplanene mtp. bruk av naturforvaltningsvilkåret for å fremskaffe kunnskap som grunnlag for aktuelle vilkårsrevisjoner, pålegg om konkrete tiltak, og for prioritering av vassdrag som er aktuelle for helhetlig restaurering.	1. desember 2024
23.	Følge opp Meld. St. 29 (2020–2021) om etablering av pilotprosjekter knyttet til nasjonalparkene i området Skagerrak–Oslofjorden for å bygge opp igjen økosystemer og kunnskapen om effekt av slike tiltak.	Spesifiseres i egen dialog.
24.	Som oppfølging av Meld. St. 29 (2020-2021) og arbeidet med ny lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet, - komme med forslag til prosess for å identifisere områder som kan bidra til å bevare marin natur gjennom vern utenfor territorialfarvannet (del 1), og - basert på dette, igangsette prosessen etter nærmere kontakt med KLD (del 2).	Del 1: 15. februar Del 2: Avklares i dialog med Mdir.
25.	Levere en oppfølgende vurdering av tiltak og virkemidler som grunnlag for det videre arbeidet med en meny av tiltak for skog.	15. mars 2024
26.	Levere en vurdering av hvor mye naturareal som sannsynligvis vil bygges ned mot henholdsvis 2030 og 2050 dersom eksisterende rammebetingelser legges til	1. april 2024

	grunn og utviklingen fortsetter tilsvarende det som har vært tilfelle fram til nå.	
27.	Som oppfølging av Meld. St. 29 (2020-2021) gi innspill til arbeidet med ny lov om vern av marin natur utenfor territorialfarvannet og vurdering av behov for endringer i naturmangfoldloven. Utredningen skal omfatte vurdering av behov for endringer i lovgivningen, slik at bevaring av naturlige økosystemer gjennom bruk av marint og terrestrisk områdevern også kan bidra til f.eks. karbonopptak og -lagring eller tilpasning til klimaendringer. Det skal også vurderes om bestemmelser om områdevern bør reflektere andre klimahensyn.	19. februar 2024
28.	I samarbeid med Landbruksdirektoratet utarbeide informasjonsopplegg om formål og bruksområde for kartlagte naturtyper etter Miljødirektoratets instruks og registrerte livsmiljøer etter instruks og veileder om Miljøregistrering i Skog. Videre bes direktoratene vurdere mulighetene for og om hensiktsmessig levere forslag til hvordan det kan etableres en effektiv og god naturkartlegging basert på NiN i skog som kan brukes av alle offentlige instanser og andre relevante aktører.	Oppdrag og frist spesifiseres i eget oppdragsbrev.

3.3 Friluftsliv

Nasjonale klima- og miljømål:

- **Friluftslivets posisjon skal ivareta og videreutvikles gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftsområder, og stimulering til økt friluftaktivitet for alle**
- **Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge**

3.3.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde friluftsliv

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P16	Bedre tilgang til attraktive friluftslivsområder i og ved byer og tettsteder	1. Økt antall kommuner som har en plan for kommunens ferdselsårer for friluftsliv 2. Økt tilgang til grøntområder og strandsonen i og ved byer og tettsteder 3. Økt antall kommuner som er i gang med besøksforvaltning som verktøy i forvaltningen av mye brukte friluftslivsområder 4. God kunnskap om naturvennlig friluftsliv i befolkningen og i kommunene

3.3.2 Oppdragsliste 2024 innen resultatområde friluftsliv

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist

29.	Utarbeide forslag til tildelingsordning for midler til båtinvesteringer og båtreparasjoner innenfor Skjærgårdstjenesten, herunder vurdere utarbeidelse av en tilskuddsordning	1. mai
30.	Utarbeide en metodikk for regional kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder	1. desember
31.	Ferdigstille metodikk for revidering av tidligere gjennomført lokal kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder	1. desember
32.	Gjennomføre en ekstern evaluering av ordningen bevaring av viktige friluftslivsområder gjennom sikring. Evalueringen skal vurdere de kostnader og ressursbruk staten og fylkeskommunene har knyttet til kjøp og forvaltning av områdene, knyttet opp mot effekten og den samfunnsmessige nytten av ordningen. Klima- og miljødepartementet vil komme tilbake med nærmere føringer for evalueringen.	31. desember

3.4 Forurensning

Nasjonale klima- og miljømål:

- **Forurensning skal ikke skade helse og miljø**
- **Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslisten skal stanses**
- **Eksposering av mennesker og miljø for radioaktiv forurensning skal holdes så lav som mulig**
- **Veksten i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten**
- **Materialgjenvinning av avfall skal øke**
- **Sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgende nivå sett på som trygg luft (Årsmiddel PM10: 20 µg/m³, Årsmiddel PM2,5: 8 µg/m³, Årsmiddel NO2: 30 µg/m³)**
- **Støyplager skal reduseres med 10 pst. innen 2020 i forhold til 1999. Tallet på personer som utsettes for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 pst. innen 2020 i forhold til 2005. Det blir arbeidet med oppdatert kunnskapsgrunnlag for å revidere støymålet.**

3.4.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde forurensing

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P17	Kjemikalier og miljøgifter globalt, i EU og nasjonalt er bedre regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Fremgang i restriksjonsarbeidet for PFASer, inkludert generelt forbud i EU 2. Flere stoffer regulert i EU og globalt 3. Flere søknader om godkjenning av biocider i Norge er ferdig vurdert

P18	Forurensningskilder som skaper eutrofiering/overgjødning er godt regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skjerpede krav til avløpsrensing er innført 2. Redusert avrenning fra jordbruk 3. God regulering av andre kilder som akvakultur og industriutslipp
P19	Økt ombruk, materialgjenvinning av avfall i tråd med en mer sirkulær økonomi med giftfrie kretsløp	<ol style="list-style-type: none"> 1. Flere virkemidler som legger til rette for ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og lignende næringsavfall er innført 2. Produsentansvarsordningene i Norge er styrket for å bidra til mer bærekraftige produkter, avfallsforebygging, ombruk og materialgjenvinning 3. Giftfrie kretsløp er godt ivaretatt i tiltak og virkemidler for økt ressurseffektivitet.
P20	Plastforurensing er bedre regulert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Styrket miljøovervåking og kartlegging av mikro- og makroplastforurensning 2. Statistikken om plast er standardisert, tilgjengelig og bidrar til en bedre regulering 3. Forbedret globalt og regionalt samarbeid og faglig kunnskap på plastområdet 4. Kunnskapen om mikroplast og farlige stoffer i plast er økt
P21	Kunnskapen om marin forsøpling er styrket	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nettverktøyene Rydde og Rent Hav tas i økende grad i bruk av målgruppene og fungerer godt.
P22	Samordningen av opprydding i marin forsøpling er styrket	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samordningstiltak som deltakerne i statlig samarbeidsforum og nasjonalt samhandlingsråd har blitt enige om er gjennomført 2. Regionale planer for samordning av opprydding i Norge foreligger for flere regioner, som hovedinnhold i en nasjonal samordningsplan

3.4.2 Oppdragsliste 2024 innen resultatområde forurensing

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
33.	Utrede og levere grunnlag for Norges påvirkningsarbeid i forbindelse med revisjonen av EUs avløpsdirektiv fram mot vedtak, herunder gjennomføre kost/nytte-vurderinger.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
34.	Bidra til oppdatert handlingsplan om miljøgifter	Spesifiseres i eget oppdragsbrev

35.	Levere en plan om å utrede og foreslå lov- og forskriftsendringer for å gjennomføre revidert avløpsdirektiv i norsk rett, herunder foreta kost/nyttevurderinger.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
36.	Utvikle veiledning til regelverk om overvann til kommunene sammen med NVE.	Evt felles oppdragsbrev KLD/OED, hvis behov
37.	Tentativt – levere underlag for evt. videre arbeid med overvannsgebyr.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
38.	Gjennomføre høring av nytt kapittel i forurensningsforskriften med krav om etablering, tømning og vedlikehold av sandfang, samt å sammenstille høringsuttalelser og levere en samlet vurdering/anbefaling til KLD. I tillegg skal det utarbeides forslag til endelig forskrift.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
39.	Bidra med innspill til rutiner for samhandling mellom departementer for regelverk for økodesign og bærekraftige verdikjeder	Spesifiseres i eget oppdragsbrev.
40.	Levere spesifikt angitte vurderinger i forbindelse med arbeid med lovforslag om bærekraftige produkter og verdikjeder.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev.
41.	Vurdere utkast til ny plastavtale, herunder særlig konsekvenser for Norge og norsk regelverk	Spesifiseres i egne oppdragsbrev
42.	Gjennomføre høring av endringer i avfallsforskriften kapittel 17 om mineralavfall, samt sammenstille høringsuttalelser og levere en samlet vurdering/anbefaling til KLD. I tillegg skal det utarbeides forslag til endelig forskrift.	Avklares nærmere
43.	Vurdere og anbefale framtidig regulering av akvakultur på land.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
44.	Gjennomføre høring av forslag til nytt kapittel i forurensningsforskriften om generelle krav til forurensende virksomhet på høring, samt å sammenstille høringsuttalelser og levere en samlet vurdering/anbefaling til KLD. I tillegg skal det utarbeides forslag til endelig forskrift.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
45.	Bistå i oppfølgingen av Matsvinnutvalgets anbefalinger. Arbeidet gjøres i samarbeid med andre relevante myndigheter. Konkretisering av arbeidet vil skje i dialog med KLD.	Avklares nærmere
46.	Utrede og konsekvensvurdere forslag til virkemidler som skal sikre økt forberedelse til ombruk og materialgjenvinning for husholdningsavfall og lignende næringsavfall	Avklares nærmere
47.	Utarbeide et forslag til forskriftsregulering av et utvidet produsentansvar for tekstiler i Norge, for å gjennomføre kommende krav i rammedirektivet om avfall om utvidet produsentansvar for tekstiler. Det skal sees hen til	Avklares nærmere

	kunnskapsgrunnlaget og anbefalingene i rapporten «Produsentansvar for tekstiler. Anbefalinger fra arbeidsgruppe til innretning av et norsk produsentansvar for tekstiler» av 30. september 2023.	
48.	Forberede implementering av Hong Kong Konvensjonen om skipsopphugging i norsk rett før denne trer i kraft 26 juni 2025.	Spesifiseres i egen dialog.
49.	Levere forslag om endringer i forurensningsloven for å gjennomføre industriutslippsdirektivet, avløpsdirektivet, avfallsrammedirektivet, grensekryssforordningen og luftkvalitetsdirektivet. Behovet for endringer i forurensningsloven må ses i sammenheng med forslaget til ny lov om bærekraftige produkter.	1. juli 2024
50.	Utarbeide forslag til bedre og mer effektiv regulering for avfallsanlegg.	Avklares nærmere

3.5 Klima

Nasjonale klima- og miljømål:

- Norge har under Parisavtalen tatt på seg en forpliktelse om å redusere klimagassutslippene med minst 55 pst. i 2030 sammenliknet med 1990
- Norge skal være klimanøytralt i 2030
- Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050
- Som et delmål på veien til netto-null-utslipp og lavutslippssamfunnet har regjeringen fastsatt et omstillingsmål for hele økonomien i 2030. Dette er formulert som et mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. sammenliknet med 1990
- Medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og en mer bærekraftig utvikling
- Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene

3.5.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde klima

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
P23	Reduserte utslipp og økt opptak av klimagasser	Utviklingen i utslipp og opptak av klimagasser i Norge
P24	Godt kunnskapsgrunnlag på tvers av sektorer som underlag for beslutningsprosesser for å oppfylle klimamålene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samordnet og helhetlig kunnskapsgrunnlag på tvers av etater, herunder i den årlige analysen av tiltak, barrierer og mulige virkemidler opprettet i 2023 2. Bedre kunnskap om virkemidler og samspillet mellom disse, gjennom mer systematisert kunnskap om effekter og hvordan virkemidler bidrar til at klimamålene nås.

		<ol style="list-style-type: none"> 3. Bidra til kunnskap om konsekvensene klimatiltak og klimaomstillingen kan få for kraftsystemet i lys av ulike utviklingstrekk og målsettinger, i samarbeid med relevante etater og gjennom etatssamarbeidet . 4. Metodiske forbedringer er vurdert og gjennomført,, 5. Vurdering i tilknytning til alle relevante oppdrag om det er anbefalinger i NOU 2023: 25 det bør ses hen til.
P25	En effektiv og samordnet innsats på tvers av sektorer for å sikre at Norge er forberedt på konsekvensene av klimaendringer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gode prosesser og involvering av aktuelle samfunnsaktører gir effektiv og samordnet oppfølging av stortingsmeldingen 2. Ny politikk i meldingen følges opp med et forsterket og forbedret faglig grunnlag 3. Den nasjonale klimasårbarhetsanalysen etableres i tråd med stortingsmeldingen
P26	Sikre effektiv gjennomføring av relevante deler av Klar for 55 – pakken for oppfyllelse av klimamålene	<ol style="list-style-type: none"> 1. Effektiv gjennomføring og forvaltning av kvotesystemet, herunder for maritim sektor 2. Virkemidler som utredes sees i sammenheng med felleseuropeiske reguleringer 3. Berørte aktører i Norge kjenner godt til relevante reguleringer på fornybare drivstoff
P27	Kommunene har i større grad tatt hensyn til viktige klimainteresser i sin forvaltning.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunesektoren gjennomfører tiltak som reduserer klimagassutslipp og bruker oppdatert kunnskap i omstillingen til et lavutslippssamfunn 2. Alle kommuner har integrert klimatilpasning i sine planer og tilpasser seg et klima i endring

3.5.2 Oppdragsliste 2024 innen resultatområde klima

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
-----	---	-------

51.	<p>Levere utredninger av endringer til produktforskriften kapittel 3: Miljødirektoratet skal blant annet oppdatere bærekraftskriterier i henhold til RED III, vurdere hvorvidt omsetningskravene bør slås sammen eller forenkles på annen måte, samt foreta en helhetlig revidering av kapittelet.</p> <p>Videreføring av arbeid som startet i Q4 2023 om dokumentasjonskrav og pliktssubjekt i forbindelse med omsetningskravet for avansert biodrivstoff i sjøfart.</p>	15. mai
52.	Levere kunnskapsgrunnlag til toårig kontrollpunkt for flytende biodrivstoff	28. juni
53.	Utrede økning i omsetningskravet for veigående trafikk. Utdypes i eget oppdragsbrev.	28. juni
54.	Utrede økning i omsetningskravet for ikke- veigående maskiner til 12, 15 og 19 %. Utdypes i eget oppdragsbrev.	28. juni
55.	Utrede økning i omsetningskravet for sjøfart til 8, 10 og 12 %. Utdypes i eget oppdragsbrev.	28. juni
56.	Utrede økning i omsetningskravet for luftfart i tråd med opptrappingsplanene i Refuel EU Aviation. Utdypes i eget oppdragsbrev.	28. juni
57.	Utarbeide en nasjonal klimasårbarhetsanalyse i samarbeid med relevante sektormyndigheter og aktører. Utdypes i eget oppdragsbrev.	Innen utgangen av 2026
58.	Vurdering av målsettinger, referansenivåer og resultatrapporter for redusert avskoging og skogforringelse og økt opptak i skog, for utvalgte tropiske skogland. Egne bestillinger når aktuelt.	Avklares nærmere
59.	Vurdering av metodikk og standarder for juridiskjonell REDD+. Oppdraget utdypes nærmere i eget møte.	Q1 2024
60.	Vurdering av ART-TREES standardens høringsforslag til <u>sertifisering av REDD+ co-benefits</u> .	En uke innen høringsfristen, som ventes å være i Q1 2024
61.	Årlig oppdatering av tiltak, barrierer og mulige virkemidler. Analysen utvides til 2035.	Mars 2024
62.	Vurdere hvilke deler/anbefalinger i NOU 2023: 25 som er særlig relevante for det kunnskapsgrunnlaget Miljødirektoratet leverer både på klima og natur. Leveransen skal være en kort skriftlig vurdering.	Avklares nærmere
63.	Oppdatering av effekten av Policies and Measures til rapportering under Parisavtalen (avklares nærmere)	September 2024

64.	Vurderinger knyttet til justeringer i CO ₂ -kompensasjonsordningen (tentativt)	Avklares nærmere
65.	Sammenstilling av utslippsdata og framskrivninger for utslipp av svart karbon og metan for medlemsland og observatørland i Arktisk råd, basert på nasjonale rapporter.	Midten av august 2024
66.	Vurdering og anbefaling til hvordan nasjonale myndigheters arbeid med å håndtere havnivåstigning kan forbedres. Utdypes i eget oppdragsbrev.	Avklares nærmere.
67.	Faglige analyser, tekstinnspill og/eller kvalitetssikring av tekst i forbindelse med utarbeiding av stortingsmeldingen om Klima frem mot 2035.	Avklares nærmere
68.	Fastsette hjemmel for kommunene til å stille klimakrav til bygg- og anleggsvirksomhet etter forurensingsloven, herunder sende høringsbrev på offentlig høring og sammenstille høringsinnspill.	26. januar
69.	I samarbeid med Landbruksdirektoratet, utvikle metoder for å anslå utslippseffektene på mellomlang og lang sikt av endringer i klima- og miljørelevante ordninger i jordbruksavtalen	20. desember med delleveranse 30. juni 2024
70.	I samarbeid med Landbruksdirektoratet, levere utredning av hvordan utslippene av lystgass fra mineralgjødning kan reduseres med totalt 0,2 mill. tonn CO ₂ -ekvivalenter fram til 2030.	1. juni
71.	Oppdatert analyse av EU-landenes og Islands utslippsbudsjetter under innsatsfordelingen (ESR) for perioden 2021-2030 og gap i LULUCF for perioden 2021-2025	Tent. juni 2024
72.	Klargjøre regelverk knyttet til RFNBO/RCF i samråd med NVE. Oppdraget utdypes i eget oppdragsbrev.	Desember 2024
73.	Utarbeide forslag til endringer i klimavoteforskriften og klimavoteloven knyttet til implementering av EUs nye klimavotesystem for veitrafikk, oppvarming av bygg og andre sektorer (ETS ₂) i norsk rett, herunder sende forslag på høring etter nærmere avklaring med Klima- og miljødepartementet.	Avklares nærmere

3.6 Polarområdene

Nasjonale klima- og miljømål:

- Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal opprettholdes
- Naturmangfoldet på Svalbard skal bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet
- De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning
- Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres

3.6.1 Prioriteringer og styringsparametere innen resultatområde polarområdene

Nr.	Prioriteringer	Styringsparametere
-----	----------------	--------------------

P28	Den samlede belastning på miljøet i Arktis inkludert Svalbard er redusert	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regelverk og tiltak som tar høyde for de raske klimaendringene og begrenser effektene av ferdsel, høsting og annen lokal aktivitet er iverksatt. 2. Et treffsikkert og helhetlig kunnskapsgrunnlag som er tilpasset forvaltningens behov. 3. Samarbeidet under Arktisk råd om klima og miljø er videreført.
------------	--	--

3.6.2 Oppdragsliste 2024 innen resultatområde polarområdene

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist
74.	Forslag til revidert høstingsregelverk for Svalbard.	15. oktober 2024
75.	Forslag til normverdier for forurenset grunn på Svalbard og hvordan forurenset grunn skal vurderes mht. spredning og miljørisiko, basert på anbefaling fra Sysselemesteren.	1. september 2024
76.	Forslag til overvåkingsprogram for ferskvann og kystvann på Svalbard, med forslag til områder, omfang, parametere og kostnadsestimat. Arbeidet ledes Norsk Polarinstitutt, Miljødirektoratet deltar.	31. mars 2024
77.	Tilråding til verneforslag for Nedre Adventdalen.	31. mars 2024
78.	Utkast til høringsnotat om endringer i forskrifter der overtredelsesgebyr skal kunne brukes som sanksjonsform. Oppdraget vil bli nærmere presisert.	30. juni 2024

4 Fellesføringer

Følgende fellesføringer vil gjelde for budsjettåret 2024:

1. Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk.

Miljødirektoratet skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet.

Miljødirektoratet skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten.

Miljødirektoratet skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

2. Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse.

Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder mangfold. Statlige virksomheter skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring.

Arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå ut fra virksomhetens egenart og størrelse
Miljødirektoratet skal i årsrapporten oppgi antallet ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024 og omtale utviklingen sett opp mot virksomhetens gjennomsnitt for 2020 og 2021.

3. Redusere konsulentbruken

Det er et mål at staten samlet sett skal redusere konsulentbruken ved å utvikle egenkompetanse.

Miljødirektoratet skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Miljødirektoratet skal i årsrapporten for 2024 rapportere om konsulentbruken og oppfølgingen av fellesføringen, herunder om totalbeløp for kjøp av konsulenttjenester, hvilke tiltak som er iverksatt og konkrete resultater. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere.

Miljødirektoratet skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2024 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester. Dersom utgifter til kjøp av konsulenttjenester er vesentlige, bør virksomheten i note til årsregnskapet spesifisere dette nærmere. Dersom virksomheten har større kjøp av konsulenttjenester fra andre statlige leverandører bør dette fremgå særskilt.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil tidlig i 2024 sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan virksomhetene skal forstå fellesføringene og hvordan de skal framstille resultatene i årsrapportene.

5 Budsjett og fullmakter

5.1.1 Tildelinger og budsjettforutsetninger

Miljødirektoratet skal disponere tildelte bevilgninger i samsvar med [Prop. 1 S \(2023-2024\)](#), og Stortingets budsjettvedtak basert på [Innst. 9 S \(2023-2024\)](#). Midlene skal for øvrig disponeres i samsvar med [Bevilgningsreglementet](#), [Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten](#), [hovedinstruks fra Klima- og miljødepartementet for Miljødirektoratets virksomhets- og økonomistyring](#), samt andre rundskriv og krav fra Finansdepartementet som er fastsatt for disponering av statlige budsjettmidler.

Endringer og føringer som er beskrevet i postomtalen til Prop. 1 S (2023-2024) er ikke omtalt i tildelingsbrevet, men gjelder likefullt. Nedenfor presenteres derfor kun budsjettføringer ut over det som står i proposisjonen, inkludert endrede føringer som følge av Stortingets behandling av budsjettet.

5.1.2 Kap. 1420/4420 Klima, naturmangfold og forurensing

Utgifter kap. 1420 Miljødirektoratet

(tall i 1000 kr)

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
01	Driftsutgifter	862 670
21	Spesielle driftsutgifter	635 824
23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	161 801
30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder, <i>kan overføres</i>	23 054
31	Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, <i>kan overføres</i>	145 452
32	Statlige erverv, vern av naturområder, <i>kan overføres</i>	815 265
39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	8 645
60	Tilskudd til ivaretagelse av naturmangfold i kommuneplanlegging	53 226
61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning, <i>kan overføres</i>	283 800
62	Tilskudd til grønn skipsfart, <i>kan overføres</i>	56 625
63	Returordning for kasserte fritidsbåter	340
64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 279
66	Tilskudd til kommuner for å bedre tilgangen til strandsonen langs Oslofjorden	3 199
69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	45 632
71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	27 363
72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	148 878
73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	73 898
74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	6 446 997
75	Utbetaling for vrakpant og tilskudd til kjøretøy og fritidsbåter, <i>overslagsbevilgning</i>	416 350
76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	247 800
77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	15 276
78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	210 896
79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	492
80	Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur, <i>kan overføres</i>	165 942
81	Verdiskaping basert på naturarven, <i>kan overføres</i>	13 192
84	Internasjonalt samarbeid	8 753
85	Besøksenter for natur- og verdensarv, <i>kan overføres</i>	112 135
86	Frivillige klima- og miljøorganisasjoner samt klima- og miljøstiftelser	57 354
	Sum kap. 1420	11 042 138

Tilsagnsfullmakter under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, bevaring av viktige friluftslivsområder	45 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning	417,2 mill. kroner

62	Tilskudd til grønn skipsfart	190,3 mill. kroner
71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
78	Friluftsmål	28 mill. kroner

Bestillingsfullmakter under kap. 1420

Miljødirektoratet gis fullmakt til å gjøre bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder og naturrestaurering	8 mill. kroner
	32	Statlige erverv, vern av naturområder	340,8 mill. kroner

Fullmakt til å inngå forpliktelser under kap. 1420 knyttet til oppryddingstiltak:

Det kan pådras forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over vedtatt bevilgning under postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 9,3 mill. kroner.

Spesielle budsjettforutsetninger

- Vi viser til brev fra Miljødirektoratet til KLD av 10. juli 2023 vedrørende vurdering av nytt norsk tilbud om videreføring av Naturpanelets (IPBES) tekniske støtteenhet (TSU) på kapasitetsbygging for en ny fireårs periode, og påfølgende dialog om formelt tilbud. Miljødirektoratet bes om å videreføre driften av TSU for en ny fireårs periode og at lokaliseringen i Miljødirektoratets lokaler i Trondheim videreføres. Kostnadene håndteres innenfor post 01 og 21.

Post 21:

- I Prop. 1 S står det i postomtalen at «*Til posten er flytta 4 mill. kroner frå post 31 til tiltaks- og driftsmidlar for nasjonalpark- og verneområdestyra med den grunngevinga at midlane primært er driftsutgifter, ikkje investeringar. Frå og med 2024 vil midlane bli fordelte styra etter ein eige fordelingsnøkkel.*» Vi ber om at direktoratet fastsetter en slik fordelingsnøkkel i tråd med forslag oversendt departementet 28. april 2023, jf. oppdrag 11 i tildelingsbrevet for 2023, og fordeler midlene mellom styrene i henhold til dette. Fordelingsnøkkelen skal i første omgang gjelde for to år og evalueres av direktoratet i løpet av 2025 med sikte på eventuelle justeringer fra og med 2026.
- I Prop. 1 S står det i postomtalen at det fra kap. 1420 post 39 er flyttet 3,6 mill. kroner til styrking av statsforvalterne i arbeidet med marin forsøpling. Det er feil. Det riktige er at beløpet skal gå til styrking statsforvalterne i arbeid på forurensningsområdet. Feilen er meddelt Stortinget i eget rettebrev

- Midlene til videreutvikling av naturregnskap går i hovedsak til arbeidet med utviklingen av et nasjonalt naturregnskap for Norge. Miljødirektoratet avklarer fordeling av midler med Statistisk sentralbyrå (SSB). Der det er relevant kan også noen midler settes av til utviklingen av metode og eller veiledning for føring av hhv. kommunale og prosjektspesifikke naturregnskap. SSBs arbeid med naturregnskap i nasjonalt statistikkprogram kan også finansieres over kap. 1410 post 21 Miljødata.

Post 32:

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 449 mill. kroner benevnt «Frivillig skogvern».

Post 60

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 50 mill. kroner benevnt «Naturplanlegging i kommunene». I Innst. 9 S står det at flertallet er enige om at midlene delvis brukes til ulike lokale tiltak som forbedrer tilstanden i naturen («naturesats»), og delvis brukes til å videreføre og forsterke ordningen med kommuneplaner for natur. Støtten skal også kunne brukes til å gå gjennom eldre arealplaner og vurdere disse i tråd med oppdatert kunnskap om naturverdier. Flertallet skriver så at «I tråd med dette foreslås at kap. 1420 post 60 postbetegnelse til «Tilskudd til tiltak og planlegging for natur i kommunene». Komiteen har imidlertid ikke fulgt opp dette i sin tilråding til vedtak i kap. 5 av innstillingen, der posten fortsatt har uforandret postbetegnelse «Tilskudd til ivaretelse av naturmangfold i kommuneplanlegging». Departementet legger likevel til grunn at tiltak for naturesats også er inkludert, og ber direktoratet lyse ut tilskuddsmidlene under posten i tråd med dette.
- I tabell på side 117 i Prop 1 S står det at posten har stikkordet «kan overføres». Det riktige er at posten ikke har stikkordet «kan overføres» slik det står i vedtakstabellen på side 284 og i overskriften til postomtalen.

Post 61

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 120 mill. kroner benevnt «Klimasats».

Post 66

- I tabell på side 117 i Prop 1 S står det at posten har stikkordet «kan overføres». Det riktige er at posten ikke har stikkordet «kan overføres» slik det står i vedtakstabellen på side 284 og i overskriften til postomtalen.

Post 75:

- I budsjettforliket har Stortinget redusert postens bevilgning med 50 mill. kroner benevnt «Anslagsendringer på utbetaling av vrakpant».

Post 78:

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 5 mill. kroner benevnt «Friluftslivsaktivitet». I Innst. 9 S står det at flertallet er enige om at 2 mill. kroner av disse skal gå til å styrke Norsk Friluftsliv sitt arbeid med forberedelse av Friluftslivets år 2025, mens 3 mill. kroner skal gå til generell styrking av tilskuddsordningen Friluftslivsaktivitet.
- På tilskuddsordningen «Friluftslivsaktivitet» er det en tilsagnsramme på 25 mill. kroner som en del av postens tilsagnsfullmakt på 28 mill. kroner, øremerket aktiviteter og tiltak i regi av lag og foreninger i i Friluftslivets år 2025. Vi ber om at Miljødirektoratet, i samråd med Norsk Friluftsliv, etablerer en midlertidig søknadsordning for disse midlene i 2024, slik at tilsagn om midler kan gis høsten 2024. Søknadsordningen skal legge til grunn de fokusområdene for året som fremkommer i Prop. 1 S. Tildeling av midler skal skje i samråd med Norsk Friluftsliv.
- Det øremerkede tilskuddet til DNT for drift og utvikling av UT.no er avviklet. De ledige midlene er overført til tilskuddsordningen «Friluftslivsaktivitet» for å styrke denne.

Post 80:

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 20 mill. kroner benevnt «Tilskudd til å ta vare på naturen (Oslofjorden)». I Innst. 9 S skriver flertallet at bevillingen øremerkes tilskuddsordningen til kommuner langs Oslofjorden for planlegging og prosjektering av nitrogenfjerning ved avløpsrensaneanlegg.
- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 1 mill. kroner benevnt «Reisa villaksenter».

Post 85:

- De 1 mill. kroner som iht. postomtalen er avsatt som tilskudd til Nasjonalt villakssenters enhet i Tana, skal brukes på undervisningsopplegg som skal tilbys barn og unge i Tana og Karasjok kommuner. Undervisningen skal ha innhold som er tilpasset ulike aldersgrupper og er egnet til å oppnå målet om videreføring av tradisjonell kunnskap. Formålet er å iverksette tiltak for å bevare og videreføre kunnskap om det tradisjonelle samiske elvefiske fordi laksefiske i Tanavassdraget er stengt eller sterkt begrenset. Nasjonalt villakssenter skal inkludere en kort orientering om opplegget i sin årsrapport og i tillegg levere en egen, mer utfyllende rapport om gjennomføringen og resultater av den til Miljødirektoratet. For å gjennomføre undervisningsopplegg som ev. inkluderer fiske etter laks, må det søkes dispensasjon fra forskrift om fiske på Tanavassdragets grenseelvestrekning. Miljødirektoratet må i så fall sette nærmere vilkår i dispensasjonen, herunder begrensning på antall laks som kan tas ut i forbindelse med prosjektet. Omfanget må være innenfor den totalkvoten for fiske på dispensasjoner som årlig bestemmes av og fordeles mellom Norge og Finland på bakgrunn av statusrapporten for laksebestandene i Tanavassdraget. Antall laks som kan tas ut vil derfor kunne variere fra år til år, og det bør derfor også tas høyde for et undervisningsopplegg som ikke avhenger av fiske.
- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 2 mill. kroner benevnt «Forollhogna nasjonalpark, besøkssenter villrein». Midlene skal brukes til å utlyse og behandle autorisasjon av besøkssenter for Forollhogna nasjonalpark knyttet til villrein.

- I budsjettforliket har Stortinget økt postens bevilgning med 3 mill. kroner benevnt «Runde miljøsentere». Midlene skal brukes til å styrke besøkssenterdelen av Runde Miljøsentere.

Felles føringer for postene 30 og 32

Direktoratet må føre et detaljert budsjett/regnskap i form av et regneark for hver av postene 30 og 32. Når det gjelder post 32 må det skilles mellom de ulike vernekategoriene fylkesvise verneplaner (tidligere post 32), nytt landbasert vern (tidligere post 33), nasjonalparkvern (tidligere post 34) og skogvern (tidligere post 35). Dette regnearket skal være utgangspunkt og referanse for alle rapporteringer fra direktoratet til Klima- og miljødepartementet utover i året og i økonomioppfølging av postene for øvrig. Samtidig må regnearket inneholde prognoser for kommende års budsjett og vedlegges som grunnlag for direktoratets innspill til budsjettet for kommende år.

Regnearket må inneholde budsjett og regnskap både i forhold til bevilgning og i forhold til tilsagnsfullmakt. Det er mulig dette må gjøres i to forskjellige oversikter, men sammenhengen mellom disse må bestå av linker mellom tallene som gjør det lett å identifisere hvordan dette er regnet ut, og slik at både bevilgningsbehov og fullmaktsbehov automatisk er oppdaterte.

De oppdaterte regnearkene skal oversendes Klima- og miljødepartementet ved følgende tidspunkter:

- Samtidig med innmelding av tall og forklaringer til statsregnskapet for det foregående året (dvs. alle poster).
- Sammen med direktoratets budsjettforslag for kommende år (alle poster), medio/ultimo april.
- I de tilfeller og for de(n) post(er) direktoratet spiller inn behov for endringer i bevilgninger eller tilsagnsfullmakter i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Miljødirektoratet bes være oppmerksom på at Klima- og miljødepartementet vil belaste postene med tinglysningsgebyr i forbindelse med vernevedtak.

Felles føringer for postene 39, 69 og 79

Større oppryddingsprosjekter er prosjektfinansiert, hvor det legges til grunn at budsjettmessige beslutninger om igangsetting for et spesifikt område omfatter budsjettmessig beslutning om hele bevilgningsbehovet over et visst antall år.

Det er i fellesskap etablert maler for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for forslag til disponering av grunnbevilgningen (dokument A), for rapportering på prognoser for tilsagn og utbetalinger for prosjektfinansiert opprydding (dokument B), og for overordnet oversikt over pengestrømmen på postene per år (dokument C).

Etter behov, dersom det skulle oppstå endringer underveis av en viss størrelse i utbetalingsprognoser eller finansierings- og tidsplaner, bes det om oppdaterte tall for

den eller de konkrete prosjektene det gjelder, pluss utdypende tekstlige omtaler om hva endringen innebærer og hvorfor den har oppstått:

- Ca. 15. februar 2024: Levere nytt innspill dersom det har skjedd større endringer i materialet direktoratet leverte før jul 2022 til bruk for budsjettkonferansen om store, nye satsinger for 2024.
- Siste halvdel av februar 2024: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2024, til bruk ifm. RNB.
- Før 15. september 2024: Eventuelle større endringer i forventede utbetalinger i 2024, oppstått etter RNB, til nysalderingsprosessen for 2024.

Felles føringer for postene 61 (Klimasats) og 62 (grønn skipsfart)

Direktoratet må føre et detaljert budsjett/ regnskap i form av regneark for hver av postene 61 og 62. Det er etablert maler for rapportering.

Regnearket må inneholde budsjett og regnskap både i forhold til bevilgning og i forhold til tilsagnsfullmakt. De oppdaterte regnearkene skal oversendes Klima- og miljødepartementet ved følgende tidspunkter:

- Samtidig med innmelding av tall og forklaringer til statsregnskapet for det foregående året (dvs. alle poster).
- Sammen med direktoratets budsjettforslag. Det kommer egne bestillingsbrev fra departementet på alle budsjett-rundene.
- I de tilfeller og for de(n) post(er) direktoratet spiller inn behov for endringer i bevilgninger eller tilsagnsfullmakter i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

I tillegg etter behov, dersom det skulle oppstå endringer underveis av en viss størrelse i utbetalingsprognoser eller finansierings- og tidsplaner, bes det om oppdaterte tall for den eller de konkrete prosjektene det gjelder, pluss utdypende tekstlige omtaler om hva endringen innebærer og hvorfor den har oppstått.

Inntekter kap. 4420 Miljødirektoratet

(tall i 1000 kr)

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
01	Oppdrag og andre diverse inntekter	6 721
04	Gebyrer, forurensingsområdet	58 745
06	Gebyrer, statsforvalterembetenes miljøvern-avdelinger	39 249
07	Gebyrer, kvotesystemet	5 928
09	Internasjonale oppdrag	39 545
40	Salg av eiendom og festetomter i statlig sikrede friluftslivsområder	1 069
50	Overføringer fra andre statsregnskap	6 000
85	Overføringer fra andre	1 000
	Sum kap. 4420	158 257

5.1.3 Kap. 1425/5578 Fisketiltak/Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet

Utgifter kap. 1425 Fisketiltak

(tall i 1000 kr)		
Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	300
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	16 386
	Sum kap. 1425	16 686

Direktoratet må disponere postene under kap. 1425 slik at eventuelle mindreinntekter under kap. 5578 post 72 kan kompenseres ved tilsvarende mindreforbruk på de aktuelle utgiftspostene under kap. 1425. Forslag til justerte bevilgninger skal fremmes i forbindelse med RNB eller ny salderingen.

Midler fra Viltfondet til høstbart vilt vil bli tildelt fra Landbruks- og matdepartementet i eget brev.

Inntekter kap. 5578 Sektoravgifter under Klima- og miljødepartementet

Post	Betegnelse	Bevilgning og tildeling
72	Fiskeravgifter	17 907
	Sum kap. 5578	17 907

5.1.4 Tildelinger på andre kapitler på Klima- og miljødepartementets budsjett

Utgifter kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Spesielle driftsutgifter	24 600
76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	9 200
	Sum kap. 1400	33 800

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 21:

- 10 mill. kroner til skrantesyke (prosjektnummer 36002101).
- 2 mill. kroner til to midlertidige stillinger til arbeidet med global plastavtale (prosjektnummer 62002101).
- 1 mill. kroner til arbeidet med å styrke statistikkgrunnet om plast i Norge (prosjektnummer 62002101).
- 1 mill. kroner til arbeidet med å øke kunnskapen om farlige stoffer i plast (prosjektnummer 62002101).
- 2 mill. kroner til to midlertidige stillinger hos statsforvalterne i Vestland og Trøndelag. Stillingene er plassert hos statsforvalterne i Vestland og Trøndelag, men skal arbeide

med godkjenning av avfallsplaner for havner i flere fylker (prosjektnummer 62002101).

- 5 mill. kroner til makro- og mikroplastovervåkning, inkludert styrking av strandovervåkingen under OSPAR som Marfo har ansvar for (prosjektnummer 62002101).
- 2 mill. kroner til helhetlig havforvaltning (prosjektnummer 63002101).
- 1,6 mill. kroner til nasjonalparkforvaltning av Østmarka (prosjektnummer 35 002110)

Post 76:

- 5,7 mill. kroner til arbeid knyttet til IPCC, blant annet oppstart av arbeidet med syvende hovedsyklus (prosjektnummer 58007601).
- 1 mill. kroner til foreningen Norges nasjonalparkkommuner (prosjektnummer 35007601).
- 0,5 mill. kroner i driftsstøtte til Nordhordland biosfæreområde (prosjektnummer 35007602).
- 2 mill. kroner til Klimapark 2469 ved Galdhøpiggen (prosjektnummer vil bli ettersendt).

Utgifter kap. 1410 Kunnskap om klima og miljø

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
21	Miljødata	410 597
23	Mareano	1 700
70	Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene	38 988
	Sum kap. 1410	451 285

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 70:

- Som det fremgår av Prop. 1 S (2023-2024) skal forvaltningsansvaret for tilskuddsordningen under kap. 1410 post 70 Nasjonale oppgaver ved miljøinstituttene overføres til etatsnivå. Hoveddelen av midlene skal forvaltes av Miljødirektoratet, mens Riksantikvaren og Norsk Polarinstituttt får ansvar for det øvrige.
- Tildelt ramme gjelder tilskudd til NILU (bortsett fra aktivitet i polarområdene som blir forvaltet av Norsk Polarinstituttt), NINA, NIVA, Cicero, NERSC, TØI, NORCE (divisjon Klima og miljø) og CIENS (Miljøprøvebanken). Riksantikvaren får forvaltningsansvar for NIKU og blir følgelig tildelt tilhørende midler.
- Generelle føringer:
 - Miljødirektoratet kan for 2024 ta utgangspunkt i videreføring av budsjettfordelingene og hovedkategoriene slik de framkommer av tilskuddsbrev sendt instituttene for 2023 som direktoratet tidligere har fått kopi av.
 - Tilskudd til mottakerne bør prisjusteres noe ift. 2023.
 - Fordelingen mellom mottakerne og andre justeringer kan vurderes der det er hensiktsmessig.

- Føringer for enkelte institutter:
 - NILU: Minimum 2 mill. kroner skal fortsatt dekke drift og vedlikehold av NILUs database EBAS for overvåking av miljøgifter, andre forurensninger og klimadrivere i luft
 - NINA: Det er lagt inn en økning på 0,4 mill. kroner i ekstra kompensasjon til deltakelse i VKM (Vitenskapskomiten for mat og miljø)
 - NORCE: Minimum 5,960 mill. kroner til Nasjonalt kompetansesenter for biosikkerhet. I tillegg minimum 1 mill. kroner til prioriterte områder basert på særskilt nasjonale fagkompetanse.
 - TØI: Minimum 1 mill. kroner til prioriterte områder basert på særskilt nasjonale fagkompetanse.
 - Nansensenteret (NERSC): Minimum 1 mill. kroner til prioriterte områder basert på særskilt nasjonale fagkompetanse.

Utgifter kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

		(i 1 000 kr)
Post	Betegnelse	Tildeling
01	Driftsutgifter	1 050
	Sum kap. 1482	1 050

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 01:

Midlene finansierer samlet ett årsverk på området klima og skog. Midlene dekker følgende oppgaver:

- Oppdrag på klima- og skogområdet i avsnitt 3.1.2 Tverrgående (oppdrag 1) og 3.5.2 Klima (oppdrag 46-49)
- Bygge systematisert kunnskap om virkemidler for redusert avskoging og bærekraftig arealforvaltning i tropiske skogland, med vekt på naturbaserte løsninger.
- Følge arbeidet med globale skogovervåkningsdata, herunder høyoppløselige satellittbilder over det tropiske skogbeltet.

5.1.5 Tildeling under kapitler på andre departementers budsjett

Utgifter kap. 118 Utenrikspolitiske satsinger:

Post 21:

Når det gjelder prosjektmidler til miljøsamarbeid i nord, inkludert prosjektsamarbeid i Barentsområdet og under Arktisk råd samt midler til en prosjektstilling til samarbeid om marin forsøpling i nordområdene, er beløpet ikke fastsatt. Nærmere omtale om beløp og bruk av midlene vil komme i eget brev.

5.1.6 Delegering av budsjettmessige fullmakter

1. Miljødirektoratet delegeres myndighet i henhold til utdypende krav i gjeldende rundskriv [R-110](#)¹ til å benytte unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet. Dette gjelder:

- a. Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr.
- b. Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret.
- c. Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter.

2. I tillegg til den generelle merinntektsfullmakten i henhold til unntaksbestemmelsene i Bevilgningsreglementet delegeres også etaten myndighet til å overskride følgende bevilgninger, jfr. romertallsvedtak II i Prop. 1 S:

- a. kapittel 1420 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 post 01, 50 og 85.
- b. kapittel 1420 post 23 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 postene 04, 06 og 09.
- c. kapittel 1420 post 30 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 post 40.
- d. kapittel 1420 post 32 mot tilsvarende merinntekter under kapittel 4420 post 41.

3. Fullmakt til å utrangere, kassere og avhende materiell: I henhold til [Instruks for utrangering, kassasjon og avhending av materiell og fast eiendom som tilhører staten](#) delegerer vi til Miljødirektoratet fullmakt til å utrangere, kassere og avhende materiell som Miljødirektoratet eier.

4. Fullmakt til å avhende areal innkjøpt for verneformål eller friluftslivsformål og for makeskifte i samband med gjennomføring av skogvern. Stortinget samtykkjer i at Klima- og miljødepartementet i 2024 kan godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som Miljødirektoratet forvaltar, for inntil 25 mill. kroner.

6 Rapportering

Etaten skal rapportere resultater og årsregnskap i foreløpig/2. tertials rapport og endelig årsrapport, som viser status per 31. august og 31. desember. Rapportene skal foreligge minst to uker før etatsstyringsmøtene.

Rapporteringskrav på ulike fagområder

Departementet ber om at direktoratet rapporterer på følgende i årsrapporten:

1. Status for EØS-midlene: omfang og ressursbruk i Miljødirektoratet og kort status for resultatoppnåelse i de ulike programmene Miljødirektoratet følger opp.
2. Mengde av ulike typer natur restaurert med midler fra kap. 1420 post 31.
3. Årlig rapportering på prosjekt for kunnskapsinnhenting om andebestandene og jaktas påvirkning på naturmangfoldet under Lodden i Kautokeino (oppdrag gitt i februar 2023).
4. Status på oppgaver, ressurser og risikoområder hos Statsforvalteren på forurensningsområdet.

¹ Datert 10. januar 2020

5. Oversikt over gjennomførte og påbegynte evalueringer i året og planlagte evalueringer kommende år.

Nøkkeltall

Det skal i årsrapporten i tillegg rapporteres for følgende nøkkeltall for tre siste år:

1. Antall ansatte
2. Antall avtalte årsverk
3. Antall utførte årsverk
4. Samlet tildeling post 01-99
5. Utnyttelsesgrad post 01-99
6. Driftsutgifter/drifstkostnader
7. Lønnsandel av driftsutgifter/lønnsandel av drifstkostnader
8. Lønnsutgifter eller lønnskostnader per årsverk

Videre skal det foreligge en kort beskrivelse av utviklingen i bemanningen i siste 5-årsperiode.

Høstbare viltressurser

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har etatsstyringsansvaret for Miljødirektoratet på området høstbare viltressurser. Miljødirektoratets årsrapport skal, med henvisning til tildelingsbrev fra LMD, omfatte overordnet rapportering knyttet til forvaltningen av høstbare viltressurser. Årsrapporten skal også sendes til LMD elektronisk (postmottak@lmd.dep.no). Ut over det som tas inn i årsrapporten, skal Miljødirektoratet med utgangspunkt i oppgavene i tildelingsbrevet gi en faglig rapportering på forvaltningsområdet høstbare viltressurser direkte til LMD.

Aktivitets- og redegjørelsesplikten i likestillings- og diskrimineringsloven

[Likestillings- og diskrimineringsloven](#) pålegger offentlige myndigheter å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i all sin virksomhet.

Vi ber om at det i årsrapporten (eventuelt som vedlegg) rapporteres for:

- Andelen kvinner og menn i virksomheten totalt, i toppledelsen, i mellomledelsen, blant høyere lønnede rådgivere, blant saksbehandlere og øvrige kontorstillinger.
- Gjennomsnittlig årslønn for menn og kvinner totalt i virksomheten, i toppledelsen, i mellomledelsen, blant høyere lønnede rådgivere, blant saksbehandlere og øvrige kontorstillinger. Oppgi også lønnsforskjeller for hvert stillingsgruppenivå hvor kvinners andel av menns lønn oppgis i prosent. Vær oppmerksom på at det må være minst fem av hvert kjønn i en gruppe for at resultatene fra lønnskartleggingen kan publiseres offentlig.
- Andelen midlertidig ansatte, deltidsansatte og ufrivillig deltidsansatte, fordelt på kjønn, skal oppgis i prosent.
- Årlig legemeldt sykefravær skal rapporteres i prosent for kvinner og menn.
- Uttak av foreldrepermisjon skal oppgis i gjennomsnitt antall uker fordelt på kvinner og menn.

Vesentligheter og funn i kartleggingstallene skal vurderes i en tekstlig fremstilling. Det skal samtidig også rapporteres på hva virksomheten gjør for å oppfylle aktivitetsplikten.

Frister for rapporteringer i 2024

- Endelig årsregnskap for 2023, del 6 Årsregnskap: 2. februar 2024. Vi viser vi til varig rundskriv 115 fra Finansdepartementet om utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap samt årlig rundskriv fra Finansdepartementet med mer spesielle retningslinjer. Rundskrivet gir nærmere bestemmelser om innhold og oppstilling av årsregnskapet, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 3.4. Se maler på [Årsregnskap | DFØ \(dfo.no\)](#) samt mal ang. tildelinger og belastningsfullmakter fra KLD på andre budsjettkapitler enn direktoratets egne (1420/4420/ og 1425/5578) og mal for regnskap per resultatområde. Siden Senter mot marin forøpling (Marfo) fra 1. januar blir en del av Miljødirektoratet, ber vi Miljødirektoratet utarbeide eget årsregnskap for Marfo.
- Endelig årsrapport for 2023, del 1-6 Årsrapporten: **15. mars 2024**. Årsrapporten sendes i kopi til Riksrevisjonen samtidig som til departementet. Vi ber Miljødirektoratet utarbeide årsregnskap og årsrapport for 2023 for Marfo.
- Avviksrapportering 1. tertial pr. 30. april: **13. mai 2024**, avvik etter dette tas løpende med departementet. Avviksrapporteringen er primært knyttet til vesentlige avvik på leveranser og oppdrag i tildelingsbrevet som departementet bør kjenne til. Vi ber direktoratet vedlegge oppdragslisten(e), og kort beskrive eventuelle avvik på oppdrag i en egen kolonne, og kommentere dersom dette gir budsjettmessige konsekvenser.
- Foreløpig årsrapport/2. tertial rapport pr 31. august: **23. september 2024**. Foreløpig årsrapport skal inneholde del 3 og 4 av årsrapporten, samt forbruk per 2. tertial og prognoser for året, jf. vedlagte mal «*FÅR – mal til underliggende virksomheter*» for rapportering fra departementet». Med utgangspunkt i rapporteringen skal behov for budsjettendringer i ny salderingen synliggjøres.
- Rapportering om tildelinger og belastningsfullmakter pr 31. oktober: **15. november 2024**, jf. mal for rapportering fra departementet «*TBF - Mal underliggende virksomheter*».
- Malene for økonomirapportering som er vedlagt dette tildelingsbrevet erstatter maler og retningslinjer for rapportering som sist ble meddelt i brev fra departementet av 21.01.2020.

Angående årsregnskapet, ber vi virksomheten benytte siste publiserte maler og se til veiledning fra DFØ på [Delårs- og årsregnskap | DFØ \(dfo.no\)](#) og [Årsregnskap | DFØ \(dfo.no\)](#). Maler for særskilt rapportering til departementet ligger som vedlegg til dette tildelingsbrevet.

Årsrapporten og tildelingsbrevet skal publiseres på virksomhetens nettside (jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.3.2 og 2.3.3). Også departementets hovedinstruks og eventuelle supplerende tildelingsbrev skal publiseres på Miljødirektoratets hjemmeside innen en uke etter at det er mottatt.

Revisjonsberetningen fra Riksrevisjon skal også publiseres på virksomhetens nettside innen **1. mai 2024** eller så snart den foreligger etter den dato.

7 Møteplan og tentativ plan for tildelingsbrevprosessen 2024

Måned	Aktivitet tentativt	Dato tentativt
April	• Etatsstyringsmøte 1/2024	18. April 2023

September	<ul style="list-style-type: none"> Departementet oversender forslag til prioriteringer i tildelingsbrevet for 2024 	20. september 2024
Oktober	<ul style="list-style-type: none"> Tilbakemeldinger prioriteringer og forslag til styringsparametere fra etaten til departementet Etatsstyringsmøte 2/2024 	7. oktober 2024 24. Oktober 2023
November	<ul style="list-style-type: none"> Departementet oversender foreløpig tildelingsbrev 2024 og evt. utkast revidert instruks Tilbakemelding foreløpig tildelingsbrev og evt. revidert instruks fra etaten til departementet 	8 november 2024 22. november 2024
Desember	<ul style="list-style-type: none"> Departementet oversender endelig tildelingsbrev 2024 	20. desember 2024

8 Vedlegg

8.1 Vedlegg 1: Oppdrag som blir videreført fra tidligere år

	Oppdrag	Frist 2024
79.	Utrede virkemidler og insentiver for økt interkommunalt samarbeid på avløpsområdet	Avklares nærmere
80.	Utrede en mulig forskrift for å begrense utslipp av skadelige stoffer og mikroplast fra båtopplassplasser ved Oslofjorden. Forskriften skal omhandle nye tilførsler fra båtvaske/spyling, skraping og sliping.	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
81.	Oppfølging av oppdrag om ny statlig planretningslinje for klima og energi	Spesifiseres i eget oppdragsbrev
82.	Forberede gjennomføring og levere en vurdering av EUs revisjon av luftkvalitetsdirektivet – relevans for Norge og behov for endringer i norsk regelverk.	(Avhenger av prosessene i EU)
83.	Levere en vurdering av om det i dag er tilstrekkelig med tiltak og virkemidler som bidrar til reduserte utslipp fra vedfyring (behovsanalyse), samt synliggjøre ulike barrierer for implementering. Arbeidet gjennomføres sammen med relevante aktører.	Avklares nærmere.
84.	Sende forslag om revidert Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520) på høring. Hensikten med denne retningslinjen er å forebygge helseeffekter av luftforurensninger gjennom god arealplanlegging.	Avklares nærmere.

85.	Arbeide videre med lovendringer som følger opp Meld. St. 19 (2019-2020) om miljøkriminalitet i tråd med oppdrag gitt 5. juni 2023. Utrede enkelte problemstillinger nærmere og, i samarbeid med Riksantikvaren, utforme forslag til lovbestemmelser og levere et utkast til høringsnotat.	1. juni 2024
86.	Videreføring fra TB2020: Bistå Sysselmaster i digitalisering av miljø- og geodata for Svalbard.	Avklares i dialog.
87.	Videreføring av TB 2023: a).Sørge for gjennomføring av en uavhengig kunnskapssyntese om virkninger av marine verneområder for økosystemfunksjon og potensial for høsting i omkringliggende områder, jf. Meld. St. 29 (2020-2021). Anbefaling om valg av modell for gjennomføring av kunnskapssyntesen sendes departementet innen 15. juni. b).Arbeidet med kunnskapssyntesen forventes å gå over i 2024.	Avklares i dialog.
88.	Videreføring av TB 2023: Kartlegge muligheten for rapportering på drivstofforbruk, energi og utslipp i skipsfarten (oppfølgingspunkt etter møte med Kystverket, Sjøfartsdirektoratet og SSB), og vurdere muligheten for forbedret utslippsstatistikk gjennom bruk av utslippsrapportering og aktivitetsdata.	Avklares i dialog.
89.	Videreføring av oppdrag gitt i supplerende TB2023: Utrede krav om nullutslipp og fossilfrie bygge- og anleggsplasser i offentlige anskaffelser	Avklares i dialog.
90.	Videreføring av oppdrag gitt i supplerende TB2023: Utrede forbud mot bruk av fossile brensler på bygge- og anleggsplasser	Avklares i dialog.
91.	Oppdrag gitt i supplerende TB2023: EØS-innlemmelse og nasjonal gjennomføring av det forsterkede klimakvoteregelverket	Fortløpende, ettersom innholdet i de enkelte EU-rettsaktene er kjent.
92.	Videreføring av oppdrag Fuel EU Maritime. Bistå Sjøfartsdirektoratet i arbeidet med implementering, med fokus på samspill mot omsetningskrav biodrivstoff og ETS skipsfart.	Vår 2024
93.	Oppdrag i TB 2023 (videreført): Leverer forslag til reviderte verneforskrifter for nasjonalparker og landskapsvernområder når det gjelder sykling og organisert ferdsel, herunder vurdering av bruk av el-sykkel	31.des.2024
94.	Sende forslag om å stenge høstjakt på ender i Kautokeino på høring, og iverksette forbudet dersom ikke særlig forhold fra høringen taler mot dette	30.jun.2024

95.	Vurdere om det bør iverksettes innhenting av, og eventuelt innhente, mer kunnskap om jervens vandringsmønster/ utvandring fra føderevir, og rapportere på dette	30.jun.2024
96.	Rutiner for genetisk verdifulle ulver som vandrer inn i Norge	1. okt.2024
97.	Foreslå nye indikatorer og nye nasjonale støymål	1. feb.2024
98.	Miljødirektoratet og Folkehelseinstituttet skal vurdere, eventuelt oppdatere, luftkvalitetskriteriene basert på endringene WHO har gjort i «Air Quality Guidelines»	1. jul. 2024
99.	Vurdere virkemidler for å redusere utslipp fra bygg- og anleggsplasser	Avklares nærmere
100.	Styrke forebygging og håndtering av forsøpling og forurensning ved ekstremvær	1.mar.2024
101.	Gjennomføre en vurdering og levere en anbefaling om eventuelle endringer i eiersertifikatorordningen etter CITES-forskriften	1.apr.2024
102.	Utarbeide helhetlig plan for bærekraftig bruk av nitrogen i jordbruket (Oppdraget følger av jordbruksoppgjøret 2023). Landbruksdirektoratet leder arbeidsgruppen, og partene i jordbruksoppgjøret er styringsgruppe.	31.des.2024
103.	Gjennomgang av rammebetingelser, tilskuddsutforming og saksbehandlingsrutiner for ordningen tilskudd for levering av husdyrgjødsel til biogassanlegg (Bidra i utredninger som følge av jordbruksoppgjør 2023)	15.mar.2024
104.	Klimatilpasningsmeldingen	15.feb.2024
105.	Foreslå forskrift om forbud mot bruk av fossile brensler til energiformål i industrien fra 2030 (for ikke- kvotepliktige utslipp)	1.mai.2024
106.	Lede arbeidet med å foreslå nødvendige endringer og harmonisering av regelverk relatert til massehåndtering, jf. rapport M-2074 fra det tverrsektorielle prosjektet om massehåndtering	Avklares nærmere
107.	Kunnskapsgrunnlag om hvor store mengder norske bioressurser som kan høstes på bærekraftig vis, uten at det svekker naturens opptak og lagring av CO ₂ , samt hvor bruken av knappe bioressurser kan prioriteres for å sikre effektive utslippskutt	?
108.	Utredning av incentiver for industriell karbonfjerning	Februar 2024
109.	Utarbeide forslag til forskrift om forbud mot bruk av fossile brensler til indirekte fyring i industrien som gir utslipp under innsatsfordelingen	1. mai 2024
110.	Levere informasjonsmateriell om metode og utslippsfaktorer for klimagassregnskap som kan være relevant for selskaper og statlige virksomheters bærekraftsrapportering.	Avklares i dialog med departementet
111.	Videreføring av oppdrag gitt i supplerende TB2023 om handlingsplan for sjøfugl.	15. februar 2024
112.	Reetablering Nordfjella. Oppdrag gitt i e-post 8. desember.	15. februar
113.	Vi viser til deres notat av 12.09.2023 om håndtering av villsvin ifb. med svinepest.	1. februar

<p>Med bakgrunn i utbruddet av afrikansk svinepest på villsvin i Sverige den 6. september 2023, har regjeringen besluttet et nytt mål om å utrydde villsvin i Norge. Det nye målet skal følges opp med økt innsats mot villsvin. Dersom det skulle oppdages smitte av afrikansk svinepest i Norge vil det være en ekstraordinær situasjon, og det kan bli aktuelt med en totalsanering av villsvin innenfor et avgrensa område. Vi ber Miljødirektoratet vurdere om og eventuelt når det er hensiktsmessig at SNO bidrar, herunder beskrive på hvilken måte SNO eventuelt kan bidra med planlegging, organisering og gjennomføring. Administrative, forvaltningsmessige, personellmessige, økonomiske og andre relevante samfunnsmessige konsekvenser skal belyses så langt mulig innenfor tidsfristen.</p>	
---	--

8.2 Vedlegg 2: Fastsettelse av indikatorer for nasjonale klima- og miljømål 2024

Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål (24)	Indikatorer (82)	Merknad	Justert for 2024
Naturmangfold	1.1. Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i havområdene.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i elver og innsjøer.	Jf. Naturindeks for Norge og Vannforskriften.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kyst.	Jf. Naturindeks for Norge og Vannforskriften.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i våtmark.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i skog.	Jf. Fagsystemet for økologisk tilstand og Naturindeks for Norge	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i fjell.	Jf. Fagsystemet for økologisk tilstand og Naturindeks for Norge	
		Status og utviklingstrekk for økologisk tilstand i kulturlandskap og åpne lavlandsområder.	Jf. Naturindeks for Norge.	
		Utvikling i areal av inngrepsfrie naturområder.		
	1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres	Antall nær truede og truede arter og naturtyper i kyst- og havområdene.	Tall fra sist oppdaterte rødliste for arter og rødliste for naturtyper.	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i elver og innsjøer.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i våtmark.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i fjell.	Som over	
		Antall nær truede og truede arter og naturtyper i kulturlandskap og åpne lavlandsområder.	Som over	
	1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	Vernet landareal totalt.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i kyst og havområdene.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i elver og innsjøer.	Oppgi i km ²	

		Vernet areal i våtmark.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i skog.	Alle vernekategorier.	
		Vernet skog hvor skogbruk ikke er tillatt; totalt og fordelt på produktiv og uproduktiv skog	Omfatter vernekategorier nasjonalparker og naturreservat der skogbruk ikke er tillatt.	
		Vernet areal i fjell.	Oppgi i km ²	
		Vernet areal i kulturlandskap og åpent lavland.	Oppgi i km ²	
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2024
Kulturminner og kulturmiljø	2.1 Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø	Utvikling av rammevilkår for engasjement og ansvar for kulturmiljø – holdningsutvikling i befolkningen knyttet til kulturmiljø		
		Utvikling av utøvelse av engasjement og ansvar – aktiviteter		
	2.2 Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging	Utvikling i lokal samfunnsplanlegging relatert til kulturmiljø		
		Utvikling i regional samfunnsplanlegging relatert til kulturmiljø		
	2.3 Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk	Utvikling av antall kulturminner og kulturmiljøer etter mangfoldskriterier i kulturminnedatabasen Askeladden		
		Utvikling i vernestatus for kulturminner og kulturmiljøer i kulturminnedatabasen Askeladden		
Utvikling i tilstand for kulturminner og kulturmiljøer i kulturminnedatabasen Askeladden				
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2024
Friluftsliv	3.1 Friluftslivets posisjon skal tas vare på og utvikles videre gjennom ivaretagelse av allemannsretten, bevaring og	Andel av befolkningen som deltar i friluftslivsaktiviteter to eller flere ganger i måneden, og del av befolkningen som deltar minst to ganger i uken.		

	tilrettelegging av viktige friluftslivsområder, og stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle	Andel av befolkningen som har trygg tilgang til nærturterreng innen en avstand på 500 meter		
		Andel av befolkningen som har trygg tilgang til leke- og rekreasjonsarealer innen en avstand på 200 meter		
		Andel av befolkningen som kjenner til allemannsretten		
		Andel tilgjengelig strandsoneareal		
	3.2 Naturen skal i større grad brukes som læringsarena og aktivitetsområde for barn og unge	Andel barn og unge (6–15 år) som deltar i friluftslivsaktiviteter to eller flere ganger i måneden, og andel barn og unge som deltar minst to ganger i uken.		
		Andel skoler og barnehager som har trygg tilgang til nærturterreng innen en avstand på 500 meter.		
		Andel skoler og barnehager som har trygg tilgang til leke- og rekreasjonsområder innen en avstand på 200 meter.		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	
Forurensing	4.1 Forurensing skal ikke skade helse og miljø	Antall stoffer som er fareklassifisert av myndighetene		
		Andel områder med forurenset sjøbunn som er ryddet i henhold til handlingsplanen.		
		Registrert grunnforurensning uten helse og miljøfare		
		Utslipp av kjemikalier, olje og andre naturlige forekommende miljøskadelige stoffer fra olje- og gassvirksomhet		
		Nivåer av biocider i miljøet		
		Andel vannforekomster som ikke når miljømål om god tilstand som følger at forurensning		
		Areal med overskridinger av tålegrenser for forsuring		
		Areal med overskridelser av tålegrenser for overgjødning		

	4.2 Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stanses	Utvikling i forbud og andre reguleringer av prioritetslistestoffer i kjemikalierregelverkene		
		Nivå av utvalgte prioritetslistestoffer i miljøet		
		Mengde farlig avfall med ukjent disponering.		
		Utslipp av utvalgte prioritetslistestoffer fra landbasert industri		
		Utslipp av utvalgte prioritetslistestoffer fra olje- og gassvirksomhet		
		Utvikling i opprydning av utvalgte prioritetslistestoffer i forurenset grunn		
	4.3 Utviklingen i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten	Generert mengde husholdningsavfall per innbygger sett i forhold til privat konsum i husholdningene per innbygger		
		Generert mengde næringsavfall per innbygger sett i forhold til BNP per innbygger		
	4.4 Materialgjenvinningen av avfall skal øke	Andel husholdningsavfall og lignende næringsavfall som er forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet		
		Andel bygg- og anleggsavfall som er forberedt til ombruk eller materialgjenvunnet		
	4.5 Eksponering av mennesker og miljø for radioaktiv forurensning skal holdes så lav som mulig	Nivåer av radioaktiv forurensning i miljøet		
		Utslipp av radioaktive stoffer		
		Mengde radioaktivt avfall med ukjent disponering		
	4.6 Å sikre trygg luft. Basert på dagens kunnskapsstatus blir følgende nivå sett på som trygg luft: Årsmiddel PM10: 20 µg/m3 Årsmiddel PM2,5: 8 µg/m3 Årsmiddel NO2: 40 µg/m3	Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for PM10, med fokus på de stedene der verdiene overskrider nivå sett på som trygg luft.		
		Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for PM 2,5, med fokus på de stedene der verdiene overskrider nivå sett på som trygg luft.		
		Utviklingen i årsmiddelkonsentrasjonen for NO2, med fokus på de steder der verdiene		

		overskrider nivå sett på som trygg luft.		
	4.7 Støyplagen skal reduseres med 10 prosent innen 2020 i forhold til 1999.	Samlet støyplage (SPI) fra alle kartlagte kilder		
	Antallet personer som er utsatt for over 38 dB innendørs støynivå skal reduseres med 30 prosent innen 2020 i forhold til 2005.	Reell reduksjon i antall personer som er utsatt for over 38 dB innendørs støy		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2024
Klima	5.1 Norge har under Parisavtalen tatt på seg en forpliktelse til å redusere utslippene av klimagasser med minst 55 prosent i 2030 sammenlignet med nivået i 1990.	Utvikling i ikke-kvotepliktige utslipp minus eventuell anskaffelse av fleksibilitet, sammenlignet med anslått utslippsbudsjett		
	5.2 Norge skal være klimanøytralt fra og med 2030.			
	5.3 Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050.	Status og utvikling i utslipp av klimagasser fordelt på sektorer		
	5.4 Som et delmål på veien til netto-null-utslipp og lavutslippssamfunnet har regjeringen fastsatt et omstillingsmål for hele økonomien i 2030. Dette er formulert som et mål om å kutte norske utslipp med 55 pst. sammenliknet med 1990.			
	5.5 Medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling.	Tall på tonn reduserte klimagassutslipp fra skog betalt for i u-land		

	5.6 Politisk mål om at samfunnet skal forberedes på og tilpasses klimaendringene.	Status for innarbeiding av rutiner, tiltak, strategier og virkemidler knyttet til klimatilpasning i sentrale sektorer		
Resultatområde	Nasjonale klima- og miljømål	Indikatorer	Merknad	Justert for 2024
Polarområdene	6.1. Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal holdes ved lag	Status og utvikling i areal av villmarksområder på Svalbard	Tilført areal de siste årene ref. naturrestaurering	Tidligere mål 6.1 er delt i to mål og indikatorer er fordelt.
		Vernet areal på Svalbard.		
	6.2. Naturmangfoldet på Svalbard skal bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet	Status og utvikling i volum og fordeling av motorisert ferdsel på Svalbard.		
		Status og utvikling i antall ilandstigninger fra cruiseskip utenfor bosetningene og Isfjorden på Svalbard.		
		Geografisk spredning av ilandstigninger fra cruiseskip utenfor bosetningene og Isfjorden på Svalbard.		
		Status og utvikling for sentrale arter i de marine økosystemene på Svalbard.		
		Status og utvikling for sentrale arter i de terrestriske økosystemene på Svalbard.		
Status og utvikling i leveområde for isbjørn.				
6.3 De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning	Indikator for kunnskapsgrunnlag – Oppdatering i Askeladden, risiko- og tilstandsvurdering, etablering av forvaltningsmål.			
	Indikator for tilsyn av kulturminner og kulturmiljø.			
	Indikator for tap av kulturminner og kulturmiljø.			

	6.4 Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres	Isutbredelse i utvalgte fjorder på Svalbard og i havområdene rundt Svalbard.		
		Permafrostreduksjon i utvalgte lokaliteter på Svalbard.		
		Forekomst av regnvær om høsten og vinter med påfølgende is på bakken på Svalbard.		